

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. birželio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Pridėtinės vertės mokestis (PVM) – Direktyva 2006/112/EB – 9 ir 10 straipsniai – Apmokestinamasis asmuo – „Savarankiškai“ vykdoma ekonominė veikla – Sąvoka – Fondo stebėtojų tarybos nario veikla“

Byloje C-420/18

dėl 2018 m. birželio 21 d. *Gerechtshof 's-Hertogenbosch* (Hertogenbosco apeliacinis teismas, Nyderlandai) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. birželio 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

IO

prieš

Inspecteur van de rijksbelastingdienst

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadžiev, teisėjai T. von Danwitz, C. Vajda, P. G. Xuereb ir A. Kumin (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- IO, atstovaujamos J. L. Delleman,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir J. M. Hoogveld,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg ir H. Eklinder,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Jokubauskaitės ir P. Vanden Heede,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: nyderlandų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1, toliau – PVM direktyva) 9 ir 10 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant IO ir *Inspecteur van de rijksbelastingdienst* (mokesčių inspektorius, Nyderlandai) ginčą dėl suinteresuotojo asmens, kaip fondo stebėtojų tarybos nario, apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu (PVM).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 PVM direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„„Apmokestinamasis asmuo“ – asmuo, kuris savarankiškai bet kurioje vietoje vykdo ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į tos veiklos tikslą ar rezultatą.

„Ekonominė veikla“ – gamintojų, prekybininkų ar paslaugas teikiančių asmenų veikla, įskaitant kasybą bei žemės ūkio veiklą ir laisvųjų profesijų veiklą. Visų pirma ekonomine veikla laikomas materialiojo ar nematerialiojo turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų.“

- 4 Šios direktyvos 10 straipsnyje numatyta:

„Tenkinant 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąlygą, kad ekonominė veikla turi būti vykdoma „savarankiškai“, PVM neapmokestinami samdomi ir kiti asmenys, jei jie yra sudarę darbo sutartį su darbdaviu ar yra susieti kitais teisiniais ryšiais, kuriais sukuriama darbdavio ir dirbančiojo santykiai, susijusiais su darbo sąlygomis, atlyginimu ir darbdavio atsakomybe.“

Nyderlandų teisė

- 5 *Wet op de omzetbelasting 1968* (1968 m. Įstatymas dėl apyvartos mokesčio) 7 straipsnyje nustatyta:

„1. Verslininku laikomas asmuo, užsiimantis savarankiška ekonomine veikla.

2. Šiame įstatyme įmone taip pat laikoma:

a) profesinė veikla;

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 6 IO yra fondo, kurio tikslas – suteikti būstą už palankią kainą žmonėms, kurie negali patys apsirūpinti būstu, stebėtojų tarybos narys.
- 7 Šio fondo įstatuose numatyta, kad šią tarybą sudaro mažiausiai penki ir daugiausia dešimt narių, kurie skiriami ketverių metų kadencijai. Asmuo, sudaręs darbo sutartį su fondu, negali priklausyti jam. Minėtos stebėtojų tarybos narių mandatas gali būti sustabdytas arba atšauktas dėl nerūpestingumo

vykdant savo funkcijas ir dėl kitos rimtos priežasties tos pačios tarybos sprendimu, priimtu bent trijų ketvirtadalių balsų dauguma dalyvaujant trimis ketvirtadaliams narių, išskyrus aptariamą narį arba narius.

- 8 Minėto fondo stebėtojų tarybos įgaliojimai visų pirma apima valdymo organo narių paskyrimą, jų mandato sustabdymą, jų atšaukimą ir jų darbo sąlygų nustatymą, šio organo sprendimų vykdymo sustabdymą, patarimų minėtam organui davimą, metinių finansinių ataskaitų patvirtinimą, stebėtojų tarybos narių paskyrimą, jų mandato sustabdymą, jų atšaukimą ir atlyginimo stebėtojų tarybos nariams nustatymą.
- 9 Nors atitinkamam fondui palaikant teisinius ir neteisinius santykius atstovauja jo valdymo organas, jo atstovavimas apskritai yra užtikrinamas stebėtojų tarybos pirmininko ir vieno arba kelių jo narių, jeigu kyla interesų konfliktas tarp valdymo organo arba jo nario ir šio fondo. Be to, jeigu nėra nė vieno valdymo organo nario, minėto fondo valdymą užtikrina jo stebėtojų taryba iki naujo valdymo organo paskyrimo.

- 10 Minėtos stebėtojų tarybos užduotys nurodytos šio fondo įstatų 18 straipsnyje:

„1. Stebėtojų tarybos užduotis – kontroliuoti valdymo organo strategiją ir bendrą fondo ir su juo susijusių įmonių veiklą. Stebėtojų tarybos nariai vykdo savo užduotis nepriklausomai nuo juos pasiūliusių asmenų mandato ir konkrečių su įmone susijusių interesų. Ji padeda valdymo organui patarimais. Atlikdami savo užduotį stebėtojų tarybos nariai daugiausia dėmesio skiria fondo ir susijusios įmonės interesams.

2. Stebėtojų taryba nėra įpareigota pagrįsti savo veiksmų valdymo organui.

3. Stebėtojų taryba už savo išorės veiklą atsiskaito veiklos metinėje ataskaitoje.

4. Stebėtojų taryba savo darbo tvarką reglamentuoja reglamente, kuriame nurodyta, kad negali būti nuostatų, prieštaraujančių įstatymo ar šių įstatų nuostatoms.“

- 11 Už savo, kaip atitinkamo fondo stebėtojų tarybos nario, veiklą IO gauna 14 912 EUR dydžio bruto metinį atlyginimą, kuriam taikomi darbo užmokesčio mokesčiai. Stebėtojų taryba nustatė šį atlyginimą remdamasi taisyklėmis, įtvirtintomis *Wet Normering Bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (Įstatymas, kuriuo reguliuojami viešojo ir pusiau viešo sektoriaus aukštų pareigūnų atlygiai), ir šis atlyginimas nepriklauso nei nuo suinteresuotojo asmens dalyvavimo susirinkimuose, nei nuo faktiškai išdirbtų darbo valandų.
- 12 Be to, IO taip pat buvo įdarbintas kaip savivaldybės pareigūnas. Vis dėlto jo, kaip minėtos stebėtojų tarybos nario, pareigos nėra niekaip susijusios su jį įdarbinusia savivaldybe, todėl nekyla klausimo dėl galimo interesų konflikto.
- 13 Pagal 2006 m. spalio 5 d. *Staatssecretaris van Financiën* (valstybės finansų sekretorius, Nyderlandai) sprendimą iki 2013 m. sausio 1 d. IO nebuvo laikomas apmokestinamu PVM asmeniu už savo, kaip minėto fondo stebėtojų tarybos nario, veiklą. Tačiau šis sprendimas buvo atšauktas.
- 14 2014 m. liepos 8 d. IO deklaravo 782 EUR PVM, kurį sumokėjo už laikotarpį nuo 2014 m. balandžio 1 d. iki birželio 30 d. už šio fondo stebėtojų tarybos nario veiklą. Vis dėlto 2014 m. liepos 9 d. jis pateikė skundą dėl šio mokesčio, mokesčių administratoriaus sprendimu jis buvo atmestas. Ieškinys dėl šio sprendimo buvo atmestas kaip nepagrįstas *Rechtbank Zeel-Brabant* (Zelando ir Vakarų Brabanto apylinkės teismas, Nyderlandai) sprendimu.

- 15 IO apskundė šį sprendimą *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas, Nyderlandai). Šis teismas patikslina, kad jam pateikto ginčo šalys nesutaria dėl klausimo, ar IO dėl savo, kaip atitinkamos stebėtojų tarybos nario, veiklos turi būti laikomas „verslininku“, kaip tai suprantama pagal 1968 m. Apyvartos mokesčio įstatymo 7 straipsnį, ir „apmokestinamuoju asmeniu“, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 9 ir 10 straipsnius. Šiuo klausimu neginčijama, kad suinteresuotasis asmuo, kaip šios stebėtojų tarybos narys, nuolat dalyvauja ekonominiame gyvenime ir todėl vykdo ekonominę veiklą. Tačiau šios šalys nesutaria, ar ši veikla vykdoma savarankiškai.
- 16 Anot *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas), IO nevykdo ekonominės veiklos savarankiškai dėl šių priežasčių:
- stebėtojų taryba skiria, atšaukia atitinkamo fondo stebėtojų tarybos narius ir sustabdo mandatą;
  - ši stebėtojų taryba nusprendžia dėl savo narių atlyginimo, kuris nepriklauso nuo jų dalyvavimo susirinkimuose, arba faktiškai išdirbtų darbo valandų;
  - minėtos stebėtojų tarybos narys negali naudotis jam individualiai suteiktais įgaliojimais taip, kad tas narys veiktų ne savo vardu, savo sąskaita ir savo atsakomybe, bet tos pačios stebėtojų tarybos vardu ir atsakomybe.
- 17 Šio teismo teigimu, nuomonę, kad IO taip vykdo veiklą, patvirtina tai, kad:
- asmuo, sudaręs darbo sutartį su fondu, negali būti stebėtojų tarybos narys;
  - šiai tarybai paskyrus narį sudaroma paslaugų teikimo sutartis tarp atitinkamo asmens ir minėto fondo ir tik pastarasis, kaip juridinis asmuo, gali sudaryti tokią sutartį;
  - sudarius šią sutartį pats fondas negali nukrypti nuo jo stebėtojų tarybos nustatytų darbo sąlygų ir darbo užmokesčio ir jis neprisiima įprastinio darbdavio atsakomybės ir
  - atitinkamo fondo stebėtojų tarybos nariai yra nepriklausomi toje taryboje ir turi kritiškai veikti kartu su kitais jos nariais ir šio fondo valdymo organu.
- 18 Šis teismas daro išvadą, kad, kalbant apie darbo sąlygas ir atlyginimą, to fondo stebėtojų tarybos narys yra pavaldus šiai stebėtojų tarybai, nors nėra pavaldumo santykių nei tarp šio nario ir minėtos tarybos, nei tarp jo ir atitinkamo fondo. Taigi jis yra linkęs manyti, kad šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjama ekonominė veikla nevykdoma savarankiškai ir todėl IO negali būti kvalifikuojamas kaip „apmokestinamasis asmuo“.
- 19 Vis dėlto kilus abejonių dėl PVM direktyvos aiškinimo, *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar fondo stebėtojų tarybos narys, pavaldus šiai tarybai, kiek tai susiję su jo darbo sąlygomis ir darbo užmokesčiu, bet visais kitais aspektais nesusijęs pavaldumo santykiais su stebėtojų taryba ar fondu, savarankiškai vykdo ekonominę veiklą, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 9 ir 10 straipsnius?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 20 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar PVM direktyvos 9 ir 10 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad fondo stebėtojų tarybos narys, kaip antai ieškovas pagrindinėje byloje, vykdo ekonominę veiklą savarankiškai, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, ir todėl turi būti laikomas PVM apmokestinamu asmeniu.

- 21 Siekiant atsakyti į šį klausimą, primintina, kad apmokestinamuoju asmeniu laikomas asmuo, kuris savarankiškai vykdo ekonominę veiklą, nurodytą PVM direktyvos 9 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, be kita ko, paslaugų teikimo veiklą. Šioje nuostatoje pavartoti žodžiai suteikia sąvokai „apmokestinamasis asmuo“ plačią prasmę, kuri paremta savarankiškai vykdoma ekonomine veikla, t. y. visi asmenys, kurie objektyviai tenkina šioje nuostatoje įtvirtintus kriterijus, – laikytini PVM apmokestinamais asmenimis (2016 m. spalio 12 d. Sprendimo *Nigel ir kt.*, C-340/15, EU:C:2016:764, 27 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 22 Šiuo klausimu PVM direktyvos 10 straipsnyje patikslinama, kad tenkinant sąlygą, kad ekonominė veikla turi būti vykdoma savarankiškai, PVM neapmokestinami samdomi ir kiti asmenys, jeigu jie yra sudarę darbo sutartį su darbdaviu ar yra susieti kitais teisiniais ryšiais, kuriais sukuriama darbdavio ir darbuotojo santykiai ir kurie susiję su darbo sąlygomis, atlyginimu ir darbdavio atsakomybe.
- 23 Todėl būtina išnagrinėti, ar fondo stebėtojų tarybos nario veikla, tokia, kaip ieškovo pagrindinėje byloje, turi būti laikoma „ekonominė“ ir, jei taip, ar ji vykdoma „savarankiškai“.

Dėl veiklos „ekonominio“ pobūdžio

- 24 Nagrinėjamu atveju nė viena iš šalių pagrindinėje byloje neginčijo to, kad tokia veikla, kokia nagrinėjama, turi būti laikoma „ekonominė“, nes ji yra nuolatinė ir vykdoma už atlygį, kurį gauna sandorio vykdytojas (2018 m. birželio 13 d. Sprendimas *Polfarmex*, C-421/17, EU:C:2018:432, 38 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 25 Iš tiesų ieškovas pagrindinėje byloje gauna 14 912 EUR dydžio bruto metinį atlyginimą už savo, kaip atitinkamo fondo stebėtojų tarybos nario, veiklą. Šiuo klausimu tai, jog minėtas atlyginimas nustatomas ne pagal konkrečiai suteiktas paslaugas, bet mokant nustatytą sumą per metus, yra nesvarbu (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 22 d. Sprendimo *Nawyszeńis Telepiülésszolgálatási Nonprofit Kft.*, C-182/17, EU:C:2018:91, 37 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 26 Be to, kadangi šis atlyginimas yra nustatytas remiantis taisyklėmis, įtvirtintomis Įstatyme, kuriuo reguliuojami viešojo ir pusiau viešo sektoriaus aukštų pareigūnų atlygiai, sąlygos, kuriomis ieškovas pagrindinėje byloje teikia nagrinėjamas paslaugas, atitinka tas, kuriomis šios paslaugos yra įprastai teikiamos (šiuo klausimu žr. 2016 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Geremente Borselle ir Staatssecretaris van Financiën*, C-520/14, EU:C:2016:334, 29 ir 30 punktus).
- 27 Be to, kaip matyti iš atitinkamo fondo įstatų, jo stebėtojų tarybos nariai yra skiriami ketverių metų kadencijai; toks terminas suteikia gautam atlygiui pastovumo (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *Lajvér*, C-263/15, EU:C:2016:392, 33 punktą).
- 28 Negalima pritarti Švedijos vyriausybės pozicijai, pagal kurią vien to, kad stebėtojų tarybos narys turi tik vieną ar kelis mandatus, nepakanka, kad būtų prieita prie išvados, jog vykdoma veikla siekiant gauti nuolatinių pajamų. Anot šios vyriausybės, šiuo klausimu būtina, kad suinteresuotasis asmuo imtųsi aktyvių veiksmų tam, kad gautų pajamų, kaip atlygį už suteiktas paslaugas, todėl veikla turi būti vykdoma komerciniu pagrindu.
- 29 Nors iš tiesų Teisingumo Teismas jau nusprendė dėl privačiam turtui priskiriamos žemės pardavimo mokestinio vertinimo, kad paprastas savininko nuosavybės teisės įgyvendinimas pats savaime negali būti laikomas ekonomine veikla, bet taip nėra, kai suinteresuotasis asmuo imasi aktyvių prekybos žeme veiksmų (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Staby ir kt.*, C-180/10 ir C-181/10, EU:C:2011:589, 36–39 punktus, 2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *Trgovina Prizma*, C-331/14, EU:C:2015:456, 23 ir 24 punktus ir, kalbant apie aktyvius veiksmus miškų valdymo srityje, 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Rēdlihs*, C-263/11, EU:C:2012:497, 36 punktą), pažymėtina, kad ši jurisprudencija yra konkrečiai susijusi su privačiam turtui priskiriamos žemės pardavimo mokestiniu

vertinimu, todėl bet kokių atveju negalima daryti išvados, jog tokių veiksmų ėmimosi faktas yra sąlyga, kad veikla galėtų būti laikoma vykdoma siekiant gauti nuolatinių pajamų ir galėtų būti kvalifikuojama kaip „ekonominė“.

- 30 Darytina išvada, kad fondo stebėtojų tarybos nario veiklos, kaip antai aptariamos pagrindinėje byloje, ekonominiu pobūdžiu negali būti abejojama remiantis tuo, jog šis narys turi tik vieną mandatą, nes ši veikla yra nuolatinė ir vykdoma už atlygį.
- 31 Be to, kadangi Švedijos vyriausybė šiomis aplinkybėmis taip pat tvirtina, kad veikla, susijusia su vieno arba kelių stebėtojų tarybos nario mandatų turėjimu, nesiekia nuolat parduoti paslaugas, reikia priminti, jog pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją sąvoka „ekonominė veikla“ turi objektyvų pobūdį, t. y. vertinama pati veikla, neatsižvelgiant į jos tikslus ar rezultatus (2018 m. liepos 5 d. Sprendimo *Marle Participations*, C-320/17, EU:C:2018:537, 22 punktą ir nurodyta jurisprudencija).

Dėl savarankiško veiklos vykdymo

- 32 Dėl klausimo, ar veikla, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, turi būti laikoma vykdoma savarankiškai, pažymėtina, kad pirmiausia reikia įvertinti, ar asmuo, kaip antai ieškovas pagrindinėje byloje, yra neapmokestinamas pagal PVM direktyvos 10 straipsnį kaip darbuotojas ar kitas asmuo, susijęs su savo darbdaviu pagal darbo sutartį, arba remiantis kitu teisiniu santykiu, sukuriančiu pavaldumą, kiek tai susiję su darbo ir atlyginimo sąlygomis ir darbdavio atsakomybe.
- 33 Šiuo klausimu pirmiausia reikėtų pažymėti, kad šiuo atveju negalima laikyti, kad ieškovas pagrindinėje byloje turi darbuotojo statusą. Nors, anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, jo atlyginimui taikomas „darbo užmokesčio“ mokeskis, jis nurodo, kad pagrindinėje byloje yra teisinė fikcija, pagal kurią juridinio asmens stebėtojų tarybos nario ir to asmens santykis laikomas „pagal darbo sutartį dirbančio asmens“ santykiu, nes, kalbant apie tokios tarybos narį, netenkinami pagal darbo sutartį dirbančių asmenų santykių kriterijai.
- 34 Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, ieškovas pagrindinėje byloje savo veiklą vykdo ne pagal darbo sutartį, bet pagal paslaugų teikimo sutartį.
- 35 Dėl kito teisinio santykio, kuriuo sukuriamas pavaldumo ryšys, susijęs su darbo sąlygomis, atlyginimu ir darbdavio atsakomybe, analizės darytina išvada, kad nėra pavaldumo ryšio, susijusio su darbo sąlygomis, nes tokios stebėtojų tarybos nariai nėra saistomi atitinkamo fondo valdymo organo nurodymų, ypač kai jie patvirtina tvarką dėl šių narių veiklos vykdymo. Taigi minėtos stebėtojų tarybos nariai nepriklausomai kontroliuoja valdymo organo strategiją ir bendrą šio fondo veiklą, nes ši stebėsenos funkcija yra nesuderinama su pavaldumo santykiu.
- 36 Kita vertus, remiantis nuorodomis į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nors stebėtojų taryba reglamente nustato savo darbo tvarką, neatrodo, kad ši taryba galėtų nustatyti savo nariams taisykles dėl to, kaip nariai įgyvendina savo individualius įgaliojimus. Remiantis ta pačia informacija, stebėtojų tarybos nariai yra nepriklausomi nariai ir turi veikti kritiškai kitų narių atžvilgiu.
- 37 Taigi nesant pavaldumo santykių, susijusių su darbo sąlygomis, šios stebėtojų tarybos nariai nėra saistomi jokių kitų teisinių santykių, kuriais nustatomas pavaldumo ryšys, kaip apibrėžta PVM direktyvos 10 straipsnyje. Vadinasi, atsižvelgiant į šios direktyvos 9 straipsnį, turėtų būti nagrinėjamas klausimas, ar veikla, kaip antai aptariama pagrindinėje byloje, turi būti laikoma vykdoma savarankiškai.

- 38 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, susijusios su šiuo 9 straipsniu, matyti, kad siekiant nustatyti, ar asmuo vykdo ekonominę veiklą savarankiškai, būtina patikrinti, ar vykdant tą veiklą yra pavaldumo ryšys (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Gmina Wrocław*, C-276/14, EU:C:2015:635, 33 ir 36 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).
- 39 Siekiant nustatyti, ar yra šis pavaldumo ryšys, reikia patikrinti, ar atitinkamas asmuo vykdo veiklą savo vardu, sąskaita ir atsakomybe ir ar jis pats prisiima su savo veikla susijusią ekonominę riziką. Siekdamas nustatyti nagrinėjamos veiklos savarankiškumą, Teisingumo Teismas atsižvelgė į tai, kad nėra jokio hierarchinio pavaldumo ryšio, ir į tai, kad atitinkamas asmuo veikia savo sąskaita ir savo atsakomybe, jis laisvai organizuoja savo darbo atlikimo būdą ir pats gauna išmokas, kurios sudaro jo pajamas (2015 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Gmina Wrocław*, C-276/14, EU:C:2015:635, 34 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Kaip nurodyta šio sprendimo 35 ir 36 punktuose, tokio fondo stebėtojų tarybos nario, kaip ieškovo pagrindinėje byloje, padėčiai būdinga tai, kad nėra hierarchinio pavaldumo ryšio su šio fondo valdymo organu ir šia stebėtojų taryba, kiek tai susiję su minėtos stebėtojų tarybos nario veiklos vykdymu.
- 41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, atlikdamas savo, kaip atitinkamo fondo stebėtojų tarybos nario, pareigas, ieškovas pagrindinėje byloje neįsisiima veiksmų savo vardu, savo sąskaita arba savo atsakomybe. Kaip matyti iš šio fondo įstatų, stebėtojų tarybos nario veikla tam tikrais atvejais apima fondo teisinį atstovavimą, o tai reiškia, kad yra įgaliojimų įpareigoti fondą. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad stebėtojų tarybos nariai negali savarankiškai naudotis tos tarybos suteiktais įgaliojimais ir kad jie veikia tos pačios tarybos sąskaita ir atsakomybe. Taigi konstatuotina, kad atitinkamo fondo stebėtojų tarybos nariai savarankiškai neprisiima nei atsakomybės, kylančios iš stebėtojų tarybos aktų, priimtų teisiškai atstovaujant minėtam fondui, nei atsakomybės tretiesiems asmenims už nuostolius, patirtus jiems vykdant funkcijas, ir todėl jie neprisiima atsakomybės (pagal analogiją žr. 1991 m. liepos 25 d. Sprendimo *Ayuntamiento de Sevilla*, C-202/90, EU:C:1991:332, 15 punktą).
- 42 Be to, fondo stebėtojų tarybos nario, kaip ieškovo pagrindinėje byloje, padėčiai, skirtingai nei verslininko, būdinga tai, kad nėra jokios ekonominės rizikos, kylančios iš vykdomos veiklos. Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, toks narys gauna fiksuotą atlyginimą, kuris nepriklauso nuo jo dalyvavimo susirinkimuose arba faktiškai išdirbtų darbo valandų. Taigi, kitaip nei verslininkas, jis nedaro jokios reikšmingos įtakos jo pajamoms ir išlaidoms (žr. 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-154/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:695, 107 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Akivaizdu, kad toks stebėtojų tarybos nario nerūpestingumas einant savo pareigas neturėtų jokio tiesioginio poveikio jo atlyginimui, nes, remiantis atitinkamo fondo įstatais, toks nerūpestingumas gali lemti to nario pašalinimą tik po to, kai įvykdoma konkreti procedūra.
- 43 Taigi asmuo, kuris nepatiria tokios ekonominės rizikos, negali būti laikomas vykdančiu ekonominę veiklą savarankiškai, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 9 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2006 m. kovo 23 d. Sprendimo *FCE Bank*, C-210/04, EU:C:2006:196, 35–37 punktus; 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *van der Steen*, C-355/06, EU:C:2007:615, 24–26 punktus ir 2019 m. sausio 24 d. Sprendimo *Morgan Stanley & Co International*, C-165/17, EU:C:2019:58, 35 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 44 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip, jog PVM direktyvos 9 ir 10 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad fondo stebėtojų tarybos narys, kaip antai ieškovas pagrindinėje byloje, kurio nesieja joks hierarchinis pavaldumo ryšys nei su šio fondo valdymo organu, nei su minėto fondo stebėtojų taryba, kiek tai susiję su jo, kaip šios tarybos nario, veiklos vykdymu, kuris neveikia nei savo vardu, nei savo sąskaita, nei savo atsakomybe, bet veikia tos pačios tarybos sąskaita ir atsakomybe ir kuris taip pat neprisiima jokios ekonominės rizikos dėl savo veiklos, nevykdo ekonominės veiklos savarankiškai, nes gauna fiksuotą atlyginimą, kuris nepriklauso nei nuo dalyvavimo susirinkimuose, nei nuo faktiškai išdirbtų darbo valandų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 9 ir 10 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad fondo stebėtojų tarybos narys, kaip antai ieškovas pagrindinėje byloje, kurio nesieja joks hierarchinis pavaldumo ryšys nei su šio fondo valdymo organu, nei su minėto fondo stebėtojų taryba, kiek tai susiję su jo, kaip šios tarybos nario, veiklos vykdymu, kuris neveikia nei savo vardu, nei savo sąskaita, nei savo atsakomybe, bet veikia tos pačios tarybos sąskaita ir atsakomybe ir kuris taip pat neprisiima jokios ekonominės rizikos dėl savo veiklos, nevykdo ekonominės veiklos savarankiškai, nes gauna fiksuotą atlyginimą, kuris nepriklauso nei nuo dalyvavimo susirinkimuose, nei nuo faktiškai išdirbtų darbo valandų.

Parašai.